

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011

VUOSIKATSAUS

2007

LIITTOKOKOUKSEN 26.5.2008 PÄÄTÖS

SISÄLLYS/sivuilla

1.	Toiminnanjohtajan katsaus	1
2.	Toimintaan vaikuttavat tekijät	3
2.1	Toimintaympäristön muutoksia	3
2.2	Sidosryhmien odotukset	5
3.	Strategisten valintojen lähtökohdat	5
4.	Visio	5
5.	Lastensuojelun Keskusliiton toiminnot	6
5.1	Vaikuttamistoiminta	7
5.2	Viestintä	8
5.3	Kirjasto ja tietopalvelu	10
5.4	Koulutustoiminta	11
5.5	Foorumit	11
5.6	Asiantuntijapalvelut	12
5.7	Kansainvälinen yhteistyö	13
5.8	Kehittämishankkeet	14
5.8.1	Erovanhemmuusvalmennushanke NEUVO	15
5.8.2	Lastensuojelun sijaishuollon arviointijärjestelmän kehittäminen (2007 – 2010)	17
5.8.3	Lapsitiedon keskus (2004 – 2008)	17
5.8.4	Lähialueyhteistyö	18
5.9	Varainhankinta	19
5.10	Hallinto	19
6.	Toiminta-alueittaiset tavoitteet vuoteen 2011 ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi	20
6.1	Lapsen oikeudet	20
6.1.1	YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimus (LOS)	20
6.1.2	Lapsen osallisuuden edistäminen	21
6.1.3	Lapsen ruumiillinen koskemattomuus	22
6.2	Lapsen suojelu arjessa	23
6.2.1	Kuntien lapsipolitiikka ja lastensuojelu	23
6.2.2	Lapsiperheiden palvelut	24
6.2.3	Varhaiskasvatus lapsen kasvun ja kehityksen sekä hyvinvoinnin tukijana	25
6.2.4	Lapset ja media	26
6.2.5	Lapsiperheen tukeminen erotilanteessa	27
6.3	Lastensuojelu - haavoittavissa olosuhteissa elävät lapset	28
6.3.1	Avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluketjun kehittäminen	28
6.3.2	Maahanmuuttajalapset	31

LIITTEITÄ

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011 VUOSIKATSAUS 2007

Toiminnanjohtajan katsaus

Toiminta

Kertomusvuosi oli keskusliiton 70-vuotisjuhlavuosi. Sitä vietettiin järjestämällä juhlakonsertti jäsenistölle, sidosryhmille, luottamushenkilöille ja toimihenkilöille.

Toiminnan raportoinnissa siirryttiin järjestelmään, jossa hallituksen toimintakertomus on osa tasekirjaa. Sen rinnalla tuotetaan vuosikatsaus.

Kertomusvuosi jää suomalaisten mieliin Jokelan kouluturman myötä. Traagiset tapahtumat saivat aikaan laajaa julkista keskustelua lasten ja nuorten turvallisuudesta, mielenterveyspalveluista ja yhteisöllisyydestä. Koululaiset nostivat keskusteluun myös tiedotusvälineiden vastuun käsiteltäessä Jokelan tapahtumia.

Julkisessa keskustelussa oli erityisesti esillä lapsiin kohdistuva väkivalta niin kotona kuin koulussa. Keskusliitto osallistui keskusteluun kuritusväkivaltaa kartoittavin selvityksin ja Älä lyö lasta -kampanjalla.

Tutkimustiedot samoin kuin arkikokemukset osoittavat lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin voimakkaan polarisaation. Valtaosa lapsista voi paremmin kuin milloinkaan maamme historiassa. Saman aikaan kuitenkin pieni mutta vuosittain kasvava joukko lapsia ja nuoria voi todella huonosti. Tämä näkyy lastensuojelun ja lastenpsykiatrian palvelujen tarpeessa.

Vuoden 2008 alussa voimaan tuleva uusi lastensuojelulaki, hallituksen politiikkaohjelmat ja muut toiminta- ja kehittämisohjelmat antavat raamit käytännön työlle. Ongelmana on resurssien riittämättömyys. Pätevästä henkilöstöstä on nimenomaan pula.

Edunvalvonta- ja vaikuttajatoiminnassaan keskusliitto keskittyi lastensuojelun turvaamiseen ja kehittämiseen. Teemat olivat esillä myös Valtakunnallisilla Sijaishuollon päivillä.

Viestintästrategian uusimiseen liittyen laadittiin sidosryhmäkartoitus. Strategian laadinta siirtyi vuodelle 2008. Tässä yhteydessä pohditaan muun muassa keskusliiton sähköisen viestinnän ratkaisuja.

Keskusliiton toiminnan tehostamiseksi päätettiin perustaa toiminnanjohtajan tueksi ohjelmapäällikön sekä talous- ja hallintopäällikön toimet. Ne täytetään vuoden 2008 alussa.

Keskusliiton neuvottelu- ja toimikunnat päätettiin asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistöltä pyydetään ehdotuksia toimi- ja neuvottelukuntien jäseniksi.

Jäsenistö

Vuoden päättyessä keskusliitolla oli 87 järjestö- ja 35 kuntajäsentä. *Liite.*

Liittokokoukset

Kevätliittokokous pidettiin 28.5. Kokouksessa oli edustettuna 27 jäsenyhteisöä. Kokouksessa hyväksyttiin toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2006. Syyskokous pidettiin 15.11. Kokouksessa oli edustettuna 39 jäsenyhteisöä. Kokouksessa hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2008. Nykykäytännön mukaisesti samalla hyväksyttiin toimintalinjaus vuosille 2008 – 2012. Kokouksessa valittiin hallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä erovuoroisten tilalle. Hallitus ja työvaliokunta Hallituksen ja työvaliokunnan kokoonpano esitetään liitteessä. Hallitus kokoontui 8 kertaa ja työvaliokunta 13 kertaa.

Toimikunnat

Hallitus asetti kertomusvuodeksi avukseen kuusi toimi- tai neuvottelukuntaa. Niiden jäsenet edustivat keskusliiton jäsenyhteisöjä ja sidosryhmiä. *Liite.*

Toimitilat

Keskusliiton toimisto sijaitsee liiton omistamassa kiinteistössä Helsingin Eirassa. Neuvo-hanketta varten on vuokrattu Helsingin kaupungilta tilat keskustoimiston läheisyydestä. Lapsitiedon keskus -hankkeen työntekijä ja Neuvo-hankkeen yksi työntekijä työskentelevät vuokratiloissa Turussa.

Henkilöstö

Keskusliiton palveluksessa oli kertomusvuoden päättyessä 18 toimihenkilöä, joiden työsuhde on voimassa toistaiseksi. Heistä yksi oli vuorotteluvapaalla ja yksi sairauslomalla koko vuoden. Kymmenen (10) toimihenkilöä oli määräaikaisessa koko vuoden kestäneessä työsuhhteessa. Lisäksi liiton palveluksessa oli lyhytaikaisessa määräaikaisessa työsuhhteessa olevia ja harjoittelijoita. *Liite.*

Työterveyshuolto on järjestetty Eiran Lääkäriaseman kanssa solmitulla sopimuksella. Keskusliitto korvaa toimihenkilöiden vuosittaisia hammaslääkärikuluja hallituksen vuosittain vahvistamin periaattein. Ehkäisevänä ja työkuntoa ylläpitävänä järjestelmänä ovat käytössä liikuntasetelit.

Tiedonvaihdon ja toiminnan suunnittelun sekä seurannan järjestämiseksi pidettiin viikoittaisia toimistokokouksia ja teemoitettuja kuukausikokouksia. Kaksi kertaa vuodessa kuukausikokoukseen liitettiin henkilöstön virkistytymistoimintaa.

Käytössä olivat myös koko henkilöstön kattavat kehittämiskeskustelut.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

1. Taustaa

Lastensuojelun Keskusliiton toimintalinjaus perustuu ”Lapsen hyvä elämä 2015”-toimintalinjaukseen, keskusliiton aikaisempaan strategiaan, toimintalinjausta käsitelleisiin liittokokousseminaareihin, hallituksen ja työvaliokunnan käymiin keskusteluihin sekä toimiston valmistelutyöhön. Toimintalinjauksen liitteenä on luettelo keskusliiton toimintaan vaikuttaneista tapahtumista ja tilaisuuksista. Vuonna 2007 tuli kuluneeksi 70 vuotta keskusliiton perustamisesta.

VUOSIKATSAUS 2007

on sisällytetty osaksi liittokokouksen hyväksymää toimintalinjausta 2007 - 2011.

Liittokokous tarkistaa vuosittain toimintalinjauksen seuraavaksi viisivuotiskaudeksi samalla, kun hyväksyy seuraavan vuoden toimintasuunnitelman.

2. Toimintaan vaikuttavat tekijät

2.1 Toimintaympäristön muutoksia

Väestön ikärakenteen muutos

- yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa ja huoltosuhde muuttuu
- erityisesti muuttotappioalueet ovat vaikeuksissa
- pienentyviin lapsi-ikäluokkiin kohdistuu entistä suurempia kansantaloudellisia odotuksia
- jokainen lapsi on paitsi inhimillisistä syistä myös yhteiskunnan kannalta entistäkin arvokkaampi
- lapsen edun puolustaminen ikääntyvässä Suomessa on entistä tärkeämpää.

Epätasa-arvoistumisen riski

- heijastuu tuki- ja palvelujärjestelmiin ja suomalaisten lapsiperheiden elämään
- työttömyys, pätkätyöt
- tuloerot
- lapsiperheiden köyhyys lisääntynyt
- syrjäytyminen.

Muutokset palvelujärjestelmissä, palvelujen järjestämisessä ja valvonnassa

- kilpailuttaminen ja kilpailuttamisen kriteerit; laadun osuus vähäinen
- yksityisen, voittoa tavoittelevan palvelutarjonnan lisääntyminen sosiaali- ja terveyssektorilla
- palveluntuottajina järjestöt eivät voi korvata hyvinvointivaltiota
- pienten erityisryhmien palvelutuotanto järjestöjen varassa
- laadun ja ennaltaehkäisevien elementtien vähäinen osuus lastensuojelussa
- puutteet sijaishuollon palvelujen lupa- ja valvontakäytännöissä.
- sijaishuollon yksiköiden laatu ja profiloituminen entistä tärkeämpää.

Seutuistuminen

- kuntien yhteistyö
- valtion, kuntien, järjestöjen ja yksityissektorin kumppanuus

- seudulliset hyvinvointihankket

Kansalaisyhteiskunnan ja hyvinvointivaltion suhde

- hyvinvointivaltio tarvitsee rinnalleen vireän kansalaisyhteiskunnan
- järjestöt tarjoavat osallistumisen ja vertaistoiminnan kanavan sekä lisäävät sosiaalista pääomaa.

Perhe- ja työelämän yhteensovittaminen

- muutokset työelämässä ja sen vaativuudessa
- työn ja vapaa-ajan välisen rajan hämärtyminen
- pätkätyöt
- lapselle ja perheelle omistettavan ajan vähentyminen
- nykYTEKNOLOGIA mahdollistaa etätyön.

Muutokset perheessä ja perheen asemassa

- perheen sisäinen ja eri perhemuotojen välinen tasa-arvo
- avioerojen määrä vakiintunut korkealle tasolle
- julkiset palvelut ovat riittämättömästi resursoituja vastamaan eroperheiden tarpeisiin
- palvelujärjestelmä ja oikeuslaitos eivät useinkaan pysty ehkäisemään tai lopettamaan huoltoriitoja, jotka ovat yleistyneet
- uusperheellisyys
- rekisteröidyt parisuhteet mahdollistuneet, minkä lisäksi on esitetty perheen sisäisen adoption mahdollisuutta näissä suhteissa.

Lapsuuden lyheneminen

- lapsuuden, nuoruuden ja aikuisuuden maailmojen välisten rajojen hämärtyminen
- median ja raaistuneen mediaviihteen vaikutus
- mainonnan ja markkinoinnin lisääntynyt aggressiivisuus.

Lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen

- psyykkisen oirehtimisen lisääntyminen
- lastensuojelun avo- ja sijaishuollon asiakasmäärien jatkuva kasvu
- varhaisen puuttumisen ja ennaltaehkäisevän lastensuojelun tarpeen lisääntyminen.

Lapsen ihmisoikeudet

- ihmisoikeusajattelun voimistuminen globaalisti ja kansallisesti
- lapsen osallisuuden, osallistumisen ja kuulemisen vähäisyys
- lapsen ruumiillisen kurituksen hyväksynnän yleisyys
- tyttöjen ja poikien tasa-arvo ei aina toteudu.

EU-/Eurooppa-taso

- EU osa kansallista politiikkaa
- EN:n, EU:n ihmisoikeuspoliittiset linjaukset määrittävät jäsenmaiden toimintaa
- Järjestövaikuttaminen Eurooppa-tasolla yhä tärkeämpää.

Globalisaatio

- rajojen häviäminen
- paikallisen ja globaalin samanaikainen läsnäolo
- maahanmuuton lisääntyminen. Ilman huoltajaa maahantulleiden lasten, monikulttuurisiin perheisiin syntyvien ja vähemmistöjen lasten määrän

- lisääntyminen haastaa yhteiskuntaa ja sen palvelujärjestelmää.
- ihmisoikeuspoliittisten kysymysten merkityksen kasvu.

2.2 Sidosryhmien odotukset

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna laadittiin viestintästrategian pohjaksi jäsenyhteisö- ja sidosryhmäkysely, jonka tulokset saatiin alkuvuodesta 2008.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

3. Strategisten valintojen lähtökohdat

Lastensuojelun Keskusliitto on lapsen puolestapuhujana yhteiskuntapoliittinen vaikuttaja, voimien kokoaja ja vastuullinen kehittäjä.

Keskusliiton arvoja ovat

- lapsen ihmisarvon ja oikeuksien edistäminen
- vuorovaikutus
- avoimuus
- yhteistyö ja kumppanuus

Keskusliiton toimintaa ohjaavat periaatteet

- oma-aloitteisuus
- aktiivisuus, rohkeus
- asiantuntemus
- vastaanottajälähtöisyys.

Keskusliiton perustehtävä on lastensuojelun kehittäminen ja yhteistyön edistäminen alan toimijoiden keskuudessa. Täten keskusliitto on:

- lastensuojelutyön turvaaja/edistäjä
- yhteistyön tekijä
- asiantunteva viestijä
- lapsinäkökulman esilletuoja
- ammatillisen laadun parantaja
- ajankohtaishankkeiden toteuttaja
- tulevaisuuden rakentaja
- luotettava kumppani
- kansainvälisen lasten suojelun osaaja

4. Visio

Vuonna 2015 jokaisella Suomessa asuvalla lapsella on hyvä ja turvallinen lapsuus, joka takaa hänen tasapainoisen kasvunsa ja kehityksensä hänen omien edellytystensä mukaisesti. Lapsi tulee kuulluksi ja hän voi osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon. Lapsen ihmisoikeuksia kunnioitetaan ja hänen osuutensa yhteiskunnan voimavaroista on turvattu. Lapsen etu on keskeinen periaate kaikissa yhteiskunnallisissa päätöksissä.

Lapsen hyvä elämä 2015 -toimintalinjauksen vision pohjalta **Lastensuojelun Keskusliiton visio oli kertomusvuonna**

Lastensuojelun Keskusliitto on kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu lapsitiedon keskus. Keskusliitto on lapsen oikeuksien, lapsen ja lastensuojelun puolestapuhuja niin yhteiskuntapoliittisesti kuin arjen tasollakin. Perinteisen lastensuojelutyön ohella toiminnassa vahvistuvat varhainen puuttuminen, ennaltaehkäisevä lastensuojelutyö sekä lapsen arjen turvaaminen ottaen erityisesti huomioon haavoittavissa olosuhteissa elävät lapset. Liitto on sitoutuneen jäsenistönsä muodostama vahva keskusjärjestö ja lapsipoliittinen vaikuttaja, joka kokoaa jäsenistönsä osaamista, kehittää uusia työmenetelmiä sekä tukee jäsenistöä lastensuojelun kehittämisessä. Lastensuojelun Keskusliitolla on sitoutunut henkilöstö, joka kykenee kokoamaan sekä muokkaamaan tietoa ja välittämään sitä liiton päämäärien mukaisesti. Keskusliitto on Lasten Päivän Säätiön ja RAY:n arvostama yhteistyökumppani.

TOIMINTA VUONNA 2007

Keskusliiton liittokokous hyväksyi syyskokouksessaan uuden, lyhyemmän vision, joka ohjaa toimintaa vuodesta 2008 alkaen. Lastensuojelun Keskusliitto toteutti visiota valituilla toiminta-alueilla:

Lapsen oikeudet

- YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimus (LOS)
- Lapsen osallisuuden edistäminen
- Lapsen ruumiillinen koskemattomuus

Lapsen suojele arjessa

- Tasapaino perheen ja työn välillä
- Lapsiperheiden palvelut
- Varhaiskasvatus lapsen kasvun ja kehityksen sekä hyvinvoinnin tukijana
- Lapset ja media
- Lapsen aseman parantaminen ja lapsen menetysten vähentäminen vanhempien erotessa
- Varhainen puuttuminen

Lastensuojelu – haavoittavissa oloissa elävät lapset ja nuoret

- Avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluketjun kehittäminen
- Maahanmuuttajalapset

5. Lastensuojelun Keskusliiton toiminnot

Lastensuojelun Keskusliiton säännöt (2§) määrittävät liiton toiminnan tarkoituksen seuraavasti: "Keskusliiton tarkoituksena on kehittää kaikinpuolisesti lastensuojelua ja edistää yhteistoimintaa lastensuojelun alalla yksityisten järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä näiden ja kuntien ja valtion viranomaisten kesken."

Lastensuojelun Keskusliitolla oli kertomusvuoden lopulla 85 järjestö- ja 35 kuntajäsentä.

5.1 Vaikuttamistoiminta

Keskusliiton keskeinen strateginen toiminta-alue on yhteiskuntapoliittinen vaikuttaminen lapsinäkökulman esilletuomiseksi, lapsen oikeuksien ja osallisuuden lisäämiseksi ja lastensuojelutyön turvaamiseksi. Väestön ikärakenteen muutos asettaa toiminnalle erityiset haasteensa.

Keskusliiton rooli yhteiskuntapoliittisena vaikuttajana ja lapsinäkökulman esille tuojana edellyttää, että liitto tuntee edustamansa alueen uusimman tiedon ja kehityksen sekä alalla käytävän keskustelun. Keskusliiton tavoitteena on vaikuttaa lasta koskevaan lainsäädäntöön, voimavarapäätöksiin ja kehittämisohjelmiin samoin kuin yhteiskunnalliseen asenneilmastoon yhdessä sitoutuneen jäsenistönsä ja henkilöstönsä kanssa. Toimintalinjauksikaudella keskeistä on mm. vaikuttaminen lastensuojelulain kokonaisuudistukseen samoin kuin yhteistyön kehittäminen lapsiasiavaltuutetun toimiston kanssa. Vuosina 2005 – 2009 keskusliiton edunvalvontatyöhön vaikuttavat eduskuntavaalit (2007) ja kunnallisvaalit (2008), joihin valmistellaan omat vaalitavoitteet sekä niitä tukevaa tausta-aineistoa. Lisäksi EU:n puheenjohtajuuskaudella loppuvuodesta 2006 erityisesti lapsen oikeuksien toteutuminen EU:ssa on keskeisesti esillä keskusliiton vaikuttajatoiminnassa.

VAIKUTTAMISTOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna järjestettyjen eduskuntavaalien kysymyksenasetteluihin vaikutettiin lastensuojelun, lapsen oikeuksien ja lapsipolitiikan näkökulmasta yhdessä lapsiasiavaltuutetun ja muiden lapsi- ja nuorisojärjestöjen kanssa. Vanhasen II hallituksen ohjelma korostaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Yksi kolmesta politiikkaohjelmista liittyy tähän teemaan.

Vuoden lopulla valtioneuvosto hyväksyi lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin turvaaminen sisältyi myös muihin kehittämis- ja toimintaohjelmiin. Keskusliitto päätti kartoittaa ohjelmat ja niiden lähestymistavat lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin.

Hallituksen esitys uudesta lastensuojelulaista annettiin eduskunnalle kertomusvuonna, jolloin se myös hyväksyttiin Tasavallan Presidentin esittelyssä astuvaksi voimaan 1.1.2008. Keskusliitto korosti julkisuudessa lain käytännön toteuttamisen turvaamista.

Keskeisiä lainsäädännöllisiä ja istuvan hallituksen politiikkaohjelmiin liittyviä hankkeita oli käynnissä myös monilla keskusliiton sisällölliseen toimintaan liittyvillä alueilla. Liitto seurasi hankkeiden etenemistä ja pyrki aktiivisesti vaikuttamaan niiden toteuttamiseen lapsen edun näkökulmasta.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.2 Viestintä

Keskusliiton **viestinnän** tehtävä on luoda yhteiskuntaa lastensuojelun ja lapsen - erityisesti haavoittavissa olosuhteissa elävien lasten – näkökulmasta sekä toimia yhteiskuntapoliittisena vaikuttajana, joka muokkaa asenteita lapset huomioon ottaviksi ja pyrkii turvaamaan lastensuojelun hyvät toimintaedellytykset. Viestinnän avulla tuetaan liiton profiloitumista sen strategisten tavoitteiden ja vision mukaisesti. Liitto pyrkii aktivoimaan lapsista ja lastensuojelusta käytävää yhteiskunnallista keskustelua sekä osallistumaan siihen tarpeen mukaan myös itse. Em. päämääriä varten ja jäsenistöviestinnän kehittämiseksi päivitetään toimintalinjauskaudella keskusliiton viestintästrategia.

Kasvatukseen ja lastensuojeluun erikoistunut kuukausilehti **Lapsen Maailma** on oleellinen osa keskusliiton ajankohtaisviestintää. Vahvalla journalistisella otteella ja ammattitaidolla lehti tuo esiin lapsinäkökulmaa. Sen tyypillisiä lukijoita ovat ne ammattilaiset, jotka tarvitsevat työssään ajantasaista tietoa kasvatuksesta, lastensuojelusta ja lapsiperheiden tilanteesta sekä yhä useammin myös lasten vanhemmat ja isovanhemmat. Lapsen Maailma pyrkii esittelemään lukijoilleen keskusliiton ja sen jäsenyhteisöjen hankkeita ja alan hyviä käytäntöjä. Lehden markkinoinnissa keskusliitto on sitoutunut Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:n laatimiin rahainkeräysten ja muun varainhankinnan eettisiin periaatteisiin.

Uutta viestintäteknikkaa hyödynnetään **sähköisen viestinnän** kehittämisessä esim. osoitteissa www.lskl.fi ja www.lapsitieto.fi sekä sähköpostipalveluina. Keskusliitto seuraa ja kehittää myös viestintää tukevien teknisten palvelujen tarjontaa.

VIESTINTÄ VUONNA 2007

Liiton merkittävin viestinnällinen hanke oli kertomusvuonna "Älä lyö lasta" -TV- ja printtimediakampanja ja siihen liittyvä tutkimustoiminta. Kampanja ja kertomusvuonna keskusliiton toimeksiannosta laadittu tutkimus (TOY 2007) saivat runsaasti mediajulkisuutta. Tutkimus julkistettiin 12. Valtakunnallisilla Sijaishuollon päivillä syyskuussa Oulussa.

Älä lyö lasta -kampanja sai kertomusvuonna julkista tunnustusta oikeusministeriön/Rikoksantorjuntaneuvoston valittua sen Suomen edustajaksi Euroopan rikoksantorjuntaverkoston (EUCPN) kilpailuun parhaasta kansallisesta rikoksantorjuntaprojektista. Kilpailussa jaettiin vain ensimmäinen palkinto, jota keskusliiton kampanja ei saanut.

Kampanjasta tehtiin kertomusvuonna kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen arviointitutkimus, joissa arvioitiin kampanjan mediajulkisuutta sekä kampanjan vaikutusta asenteisiin. Tutkimusten mukaan tavoitteena olleen kuritusväkivallan vastaisen asennemuutoksen voitiin osoittaa tapahtuneen. Lisäksi osallistuttiin RAY:n kampanja-arviointitutkimukseen (Lapin yliopisto).

www.alalyolasta.fi -nettisivuston ylläpidosta vastasi alkuvuodesta Sohlberg-säätiön avustuksen turvin palkattu moderaattori – loppuvuodesta liiton viestintäassistentti. Kampanjan tueksi laadittua ”Tyynen rauhallisesti” -kasvatusesitettä jaettiin kertomusvuonna yli 22 000 kappaletta lähinnä neuvoloihin ja päiväkoteihin.

Kertomusvuonna suunniteltiin ja tuotettiin uutta materiaalia kuritusväkivallan vastaisen kampanjoinnin jatkamiseksi vuonna 2008. TV:lle tuotettiin kaksi tietoisuutta ja mm. koulujen vanhempainiltojen käyttöön valistusfilmi sekä Power Point -aineisto.

Viestintästrategian pohjaksi teetettiin kertomusvuonna jäsenistö- ja sidosryhmäkysely (InforConsulting). Kyselyn tulosten pohjalta laaditaan vuonna 2008 liiton kokonaisviestintää koskeva suunnitelma.

Liiton sähköisen viestinnän kehittämistä jatkettiin osana strategista viestintää, jonka kokonaisuuden muodostavat järjestön oma sähköinen viestintä, Lapsitiedon Keskuksen palvelu- ja tietokanta - www.lapsitieto.fi - sekä liiton osallistuminen muiden toimijoiden sähköisiin palveluihin: mm. Sosiaaliportin lastensuojelun sijaishuollon konsultaatiopalveluun sekä Apua.info -portaaliin. Liiton sisältöalueita tai hankkeita palvelivat mm. sivustot www.alalyolasta.fi, www.eroneuvo.fi, www.eroretki.fi www.tuelasta.fi. Kertomusvuonna aloitettiin myös Lapsen Maailma -lehden kotisivujen suunnittelu sekä käynnistettiin STM:n rahoituksella Varpu-sivuston suunnittelu.

Keskustelua synnyttivät verkkosivustojen ja julkaisujen epäyhtenäinen ilme ja erillisyydet keskusliitosta. Asiaan paneudutaan liiton viestintäsuunnitelman valmistuttua vuonna 2008. Graafisen ulkoasun työstämistä jatkettiin kertomusvuonna.

Lapsen Maailma -lehden levikki kasvoi kertomusvuonna hieman ja irtolumeromarkkinointia jatkettiin Lehtipisteen kanssa.

Liiton kehittämishankkeista – erityisesti Neuvo-projektista - tuotettiin julkaisuja, raportteja ja esitteitä. Lapsen asema avioerossa herätti Neuvo -hankkeen myötä runsaasti julkista keskustelua.

Keskusliitto ja sen Neuvo-hanke osallistuivat järjestöpilottina liiketalouden ammattikorkeakoulu Helian viestinnän kehittämishankkeeseen Uutta otetta työyhteisöjen viestinnän kehittämiseen (UUDIn 2007). Neuvon työntekijät kokivat hankkeen lisänsä projektin viestinnällisiä valmiuksia, joskin osoittaneen, että hankeviestinnän tulee olla elimellinen osa projektisuunnittelua.

Keskusliitto osallistui järjestökoordinaattorina Suomen Lions -liiton Punainen Sulka -keräykseen. Keräyksen tuotosta liitolle kohdennetuilla varoilla tuotettiin lastensuojelutyötä ja vapaaehtoistoimintaa käsittelevä esite ”Tue lasta” sekä samanniminen www-sivusto.

Keskusliiton kansainvälisestä toiminnasta ja kansainvälisistä tapahtumista kertovia sähköisiä uutiskirjeitä laadittiin kertomusvuonna kuusi. Helsingissä järjestettävän FICE 2008 -konferenssin markkinointi oli tärkeä osa kansainvälisten asiain viestintää.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.3 Kirjasto ja tietopalvelu

Kirjasto ja tietopalvelu tukevat keskusliiton työtä lapsen puolestapuhujana hankkimalla taustatietoa yhteiskuntapoliittiseen vaikuttajatoimintaan, kokoamalla lastensuojelun tietoa ja edistämällä siten alan vastuullista kehittämistä. Kirjaston tehtävänä on myös alan hyvien käytäntöjen kokoaminen ja levittäminen. Kirjasto palvelee sekä jäsenistöä että muita alan tiedon tarvitsijoita, mm. ammattilaisia, toimittajia ja opiskelijoita.

Kirjaston ja tietopalvelun keskeisenä periaatteena on toimittaa oikeaa tietoa oikeaan aikaan ja oikeassa muodossa. Oikea tieto on täsmällistä, relevanttia sekä ajankohtaista ja -tasaista.

Lapsitiedon keskus -hankkeessa (2004 – 2006) kehitetty ammattilaisille tarkoitettu tietokonesovellus tarjoaa helppokäyttöisen väylän lapsia, nuoria ja lapsiperheitä koskevaan tietoon ja heille tarjottuihin palveluihin. Sovelluksella ylläpidettävässä PALVE -tietokannassa on tietoa palveluntuottajista ja niiden toiminnasta. Palveluntuottajat pitävät yllä omia palvelutietojaan internetiselaimen avulla osoitteessa www.lapsitieto.fi. Kirjasto ja tietopalvelu vastaa Lapsitiedon Keskuksen tiedonhallinnasta ja tiedon kokoamisesta sekä koordinoi palvelutietojen päivittämistä.

KIRJASTO JA TIETOPALVELU VUONNA 2007

Kirjasto ja tietopalvelu seurasivat keskusliiton toiminta-alueiden tiedontuotantoa sekä kokosi, muokkasi ja välitti tätä tietoa keskusliiton jäsenistölle ja muille tiedontarvitsijoille. Uusien lehtien katsausta laadittiin 25 kertaa ja katsausten perusteella tilattiin runsaasti (824) artikkelikopioita. Vertailu aiempiin vuosiin ei ole mahdollista keskusliiton atk-järjestelmän ongelmien vuoksi. Tiedonhakuja tehtiin 157. Internetin hakupalvelut ovat yleisesti vähentäneet kirjastojen tiedonhakupyynnöiden määrää, mikä heijastuu myös keskusliiton kirjaston toiminnassa. Kirjasto ja tietopalvelu palvelivat myös lapsiasiavaltuutetun toimistoa.

Kirjaston lainausluvut olivat edellisvuotta pienemmät – vastaava suuntaus on havaittavissa muissakin kirjastoissa.

	2004	2005	2006	2007
lainat	2780	3392	3849	3501
hankinnat	429	184	181	164
lehtikatsaus	15	20	14	25

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.4 Koulutustoiminta

Alan vastuullisena kehittäjänä keskusliitolle on tärkeää lastensuojelutyön ammatillisen laadun jatkuva kehittäminen. Tähän pyritään vaikuttamalla alan koulutuksen sisältöihin sekä järjestämällä omaa täydennyskoulutusta. Keskusliiton koulutustoiminta liittyy aina läheisesti muuhun työhön ja kehittämishankkeisiin. Koulutustoiminnan tavoitteena on tarjota alan ammattilaisille, tutkijoille, luottamushenkilöille ja tärkeille sidosryhmille ajankohtaista tietoa lasten ja perheiden arjesta, lapsen oikeuksista, lapsuuden erityiskysymyksistä, lastensuojelusta ja yhteiskuntapolitiikasta sekä mahdollisuus keskinäiseen tiedon ja kokemusten vaihtoon.

KOULUTUSTOIMINTA VUONNA 2007

Oulussa 26. - 27.9.2007 järjestetyt 12. Valtakunnalliset Sijaishuollon päivät olivat liiton merkittävin koulutustapahtuma kertomusvuonna. Sijaishuollon päivät järjestettiin yhteistyössä Oulun kaupungin ja Nuorten Ystävät ry:n kanssa. Johtajapäivää ei poikkeuksellisesti järjestetty Nuorten Ystävien juhlaseminaarin vuoksi. Päiville osallistui 670 henkilöä, mikä oli tilojen mahdollistama osanottajamäärä. Sekä Valtakunnalliset Sijaishuollon päivät että Lastensuojelupäivät järjestetään keskusliiton jäsenkunnissa. Ongelmaksi on muodostunut riittävien koulutustilojen puute, minkä vuoksi osanottajamäärää on jouduttu rajoittamaan.

Helmikuussa järjestettiin toinen YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimuksen raportointia käsittelevä seminaari yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Seminaariin osallistui 100 asiantuntijaa keskustelemaan raportoinnin kansallisista lähtökohdista.

Lisäksi järjestettiin seminaareja ja muita koulutustilaisuuksia liiton kehittämishankkeissa sekä perustoimintojen sisältöalueilla.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.5 Foorumit

Foorumit keskusliiton ja sen jäsenistön sekä muiden tärkeiden yhteistyökumppaneiden tapaamis- ja keskustelutilaisuuksia, joita voidaan järjestää jostakin yksittäisestä teemasta tai asiakokonaisuudesta. Foorumien tarkoituksena on tiedon ja kokemusten vaihto. Liiton koulutustilaisuudet ja tapahtumat edistävät samaa päämäärää.

FOORUMIT VUONNA 2007

Lapsen Maailma -lehden avustajien tapaamisfoorumi järjestettiin Sijaishuollon

päivien yhteydessä. Lapsen pahoinpitelyn ehkäisyn parissa toimivien organisaatioiden tapaamista ei järjestetty, mutta tiedonvaihtoa yksittäisten järjestöjen kanssa jatkettiin.

Vuodelle 2007 suunniteltuja Erofoorumeja ei järjestetty, koska projektin aikana kertyneen tiedon perusteella selvitys perheasioiden sovittelun toteutumisesta kunnissa osoittautui keskeiseksi aihealueeksi, johon voimavaroja suunnattiin.

TOIMINTALINJATUS 2007 – 2011:

5.6 Asiantuntijapalvelut

Keskusliiton työntekijät ovat oman alansa asiantuntijoita, joiden asiantuntemusta käyttävät jäsenyhteisöt ja muut sidosryhmät luennointitehtävissä, asiantuntijakirjoittamisessa, työryhmien jäsenyyksissä ja erilaisessa konsultoinnissa.

Keskusliitto ja sidosryhmät voivat sopia asiantuntijapalveluista myös kansallisissa ja kansainvälisissä kehittämishankkeissa.

Keskeinen osa asiantuntijapalveluita on hyvien käytäntöjen kokoaminen, levittäminen ja juurruttaminen yhteistyössä jäsenyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. Mm. Palve -rekisteri ja www.lapsitieto.fi ovat välineitä hyvien käytäntöjen kokoamiselle.

ASiantuntijapalvelut VUONNA 2007

Keskusliiton työntekijät ovat oman alansa asiantuntijoita jäsenyhteisöjen ja sidosryhmien asettamissa työryhmissä ja muissa vastaavissa elimissä. Keskusliitolla oli yhteistyösopimus lapsiasiavaltuutetun toimiston kanssa. Keskusliiton työntekijä toimi lapsiasianeuvottelukunnan toisena sihteerinä.

Liitto solmi kertomusvuonna yhteistyösopimuksen Stakesin ylläpitämän Sosiaaliportin lastensuojelun sijaishuollon konsultaatiopalvelusta. Liitto vastasi konsulttien koulutuksesta, palkkioista sekä koordinaatiosta muiden palveluntuottajien välillä. Kertomusvuonna palvelu siirtyi Pelastakaa Lapset ry:n ylläpidettäväksi, mutta keskusliiton asiantuntijat jatkoivat palvelun konsultteina.

Lisäksi liiton työntekijät luennoivat ja konsultoivat keskeisillä sisältöalueillaan. Kertomusvuonna mielenkiintoa herättivät uusi lastensuojelulaki, lapsen oikeudet ja lapsen oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.7 Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälisen lastensuojelun asiantuntijana keskusliitto koordinoi lapsia, lapsen oikeuksia ja lastensuojelua koskevaa tietoa, toimintaa ja osaamista Suomesta ulkomaille ja päinvastoin. Se edustaa suomalaista lastensuojelua kansainvälisillä foorumeilla ja toimii asiantuntijana mm. lähialueyhteistyössä. Lisäksi keskusliitto on jäsenyhteisöjensä linkki alan eurooppalaisiin ja kansainvälisiin järjestöihin. Yleisen edunvalvonnan osalta keskusliiton kansainvälisen toiminnan ja viestinnän tavoitteena on lapsen edun turvaaminen eurooppalaisessa lainsäädännössä, ohjelmissa ja sopimuksissa samoin kuin lapsia koskevien kansainvälisten sopimusten, ennen kaikkea YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, toteutumisen seuranta ja kehittäminen.

Kansainvälistä toimintaa on liiton kaikilla sisältöalueilla.

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ VUONNA 2007

Lapsen oikeuksien asema Euroopan Unionin perussopimuksissa sai uuden muodon, kun EU-johtajat allekirjoittivat ns. Lissabonin sopimuksen (uudistusopimuksen) joulukuussa. Sopimuksen voimaan astumisen myötä lapsen on otettava huomioon kaikessa EU-päätöksenteossa. Lapsen oikeudet turvataan myös EU:n perusoikeusasiakirjassa, joka on osa uudistusopimusta.

Vuosi 2007 oli EU:ssa yhdenvertaisten mahdollisuuksien vuosi. Euroopan komissio oli valinnut lapsiköyhyyden yhdeksi pääteemakseen, jota mm. riippumattomat kansalliset asiantuntijat selvittivät. Myös EU-jäsenmaat vastasivat komission kyselyyn lapsiköyhyydestä. Selvitysten tuloksia hyödynnetään vuonna 2008, jolloin EU-maat laativat seuraavat sosiaalista osallisuutta ja sosiaalista suojelua koskevat raporttinsa vuosille 2008 – 2010. Komissio sai myös työnsä lapsen hyvinvointia koskevista indikaattoreista loppusuoralle.

YK:n lapsen oikeuksia käsittelevässä yleiskokouksessa tehtiin loppuvuodesta päätös perustaa lapsiin kohdistuvasta väkivallasta ja sen ehkäisystä vastaavan erityisneuvonantajan toimi.

Alkuvuodesta keskusliiton hallitus hyväksyi esityksen kansainvälisten asiain neuvottelukunnan perustamisesta. Neuvottelukunnan jäsenet edustavat liiton jäsenyhteisöjä, keskeisiä sidosryhmiä ja asiantuntijatahoja. Neuvottelukunta keskusteli Lapsen oikeuksien sopimuksesta ja siihen liittyvästä raportointiprosessista sekä kehitysyhteistyöstä.

Keskusliiton toimintaa vuosina 2008 – 2012 kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa linjaava asiakirja valmistui loppuvuodesta. Järjestölinjauksessa määritellään liiton osallistumisen aktiivisuutta ja kirjataan ne kansainvälisen kumppaniorganisaation toiminnot, joihin keskusliitto viisivuotiskaudella

---

osallistuu. Kansainvälisen toiminnan strategian laadinta päätettiin siirtää odottamaan keskusliiton viestintäselvityksen tuloksia.

Kansainvälisen sijaishuollon järjestön, FICE:n, Suomessa kesällä 2008 järjestettävän konferenssin valmistelut etenivät. Konferenssiin liittyy myös nuorten tapaaminen, jota koordinoi SOS - Lapsikylä.

Keskusliitto isännöi kertomusvuonna kahta kansainvälistä vierasta. Alkuvuodesta Walesin aluehallinnossa lapsia koskevasta strategiatyöstä vastaava johtaja Chris Burdett vieraili Lastensuojelun Keskusliitossa ja tutustui myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Pakilan Lastenpaikan toimintaan. Kesällä Alessia Altamura, ECPAT-järjestön (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes) Euroopan toiminnoista vastaava toimihenkilö vieraili Suomessa. Vierailun tarkoituksena oli koota lasten seksuaalista hyväksikäyttöä seuraavien järjestöjen ja asiantuntijoiden verkosto maahamme. Suomalaista verkostoa ei kertomusvuonna perustettu.

Keskusliiton toiminnanjohtaja toimi kansainvälisen lastensuojelufoorumin IFCW:n hallituksessa kunniapuheenjohtajana. Hän osallistui elokuussa IFCW:n WorldForumiin Delhissä Intiassa, jossa hänet kutsuttiin jatkamaan luottamustyötään puheenjohtajan erityisneuvonantajana.

Kansainvälisten asiain suunnittelija oli Eurochildin hallituksen jäsen ja vastasi organisaation Maltalla järjestetyn vuosiseminaarin suunnittelusta ja täytäntöönpanosta. Loppuvuodesta kansainvälisten asiain suunnittelija valittiin YK-liiton varapuheenjohtajaksi. Sijaishuollon projektipäällikkö jatkoi työtään yhtenä FICE:n varapuheenjohtajista.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.8 Kehittämishankkeet

Keskusliitto on alan vastuullinen kehittäjä. Tulevaisuuden rakentajana liitto seuraa aktiivisesti toimintaympäristönsä muutoksia lapsen oikeuksien ja lastensuojelullisten uhkien ja uusien kehittämistarpeiden havaitsemiseksi ja niistä viestimiseksi. Kokeiluja kehittämistyöllään liitto parantaa lastensuojelun ammatillista laatua lapsen tarpeiden näkökulmasta. Kokeilu- ja kehittämistyötä tehdään pääosin erillisrahoitteisissa kansallisissa hankkeissa ja EU-projekteissa. Liitto keskittyy ensisijaisesti laajoihin yhteistyöhankkeisiin keskeisillä ongelma-alueilla yhteistyössä jäsenyhteisöjensä ja muiden sidosryhmiensä kanssa. Uudet projektit perustuvat tarkkaan harkintaan ja pidättyvyyteen. Projekteissa huolehditaan siitä, että hankkeiden kokemukset ja tulokset juurtuvat mahdollisimman hyvin toimintaympäristönsä ja leviävät myös muiden toimijoiden käyttöön.

KEHITTÄMISHANKKEET VUONNA 2007

5.8.1 Erovanhemmuusvalmennushanke NEUVO (2005-2009)

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

Lastensuojelun Keskusliiton kehittämishankkeen (vv.2005 - 2009) päämääränä on lapsen aseman parantaminen ja lapsen menetysten vähentäminen vanhempien erotessa. Päämäärään pyritään kehittämällä vanhemmuutta tukevia ja vanhempien keskinäistä sovinnollisuutta ja yhteistoimintaa edistäviä palveluja ja työskentelytapoja.

Projektin tavoitteena on myös lisätä järjestöjen keskinäistä sekä järjestöjen ja muiden palveluntuottajien välistä yhteistoimintaa eroperheen palvelujen tuottamisessa ja yhteensovittamisessa. Hankkeen kautta on tarkoitus lisätä ihmisten tietoa ja ymmärrystä eron vaikutuksesta lapseen sekä osallistua aktiivisesti julkiseen keskusteluun.

Hanketta rahoittaa Raha-automaattiyhdistys.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuoden aikana Neuvo-hankkeessa laadittiin Eroneuvo- ja Vanhemman Neuvo -palveluiden mallinnukset ja prosessikuvaukset sekä ohjaajan käsikirja molempiin palveluihin. Palvelun mallinnus ja prosessikuvaus sisältävät muun muassa määrittelyn palvelun Kohderyhmästä, lähtökohdista ja tavoitteista, tarvittavista resursseista sekä palvelun toteuttamis- ja ohjausprosessista. Ohjaajan käsikirjat on tehty menetelmäkoulutuksen suorittaneita ammattilaisia varten ja ne toimivat oheis- ja tukimateriaalina ohjaajalle.

Kertomusvuoden aikana Neuvo-hankkeessa jatkettiin Eroneuvo ja Vanhemman Neuvo -palveluja. Eroneuvo-iltoja järjestettiin 16 ja Vanhemman Neuvo -vertaistukiryhmiä kolme.

Syksyllä 2007 käynnistyivät Eroneuvo ja Vanhemman Neuvo -menetelmäkoulutukset Helsingissä. Molemmissa menetelmäkoulutuksissa päämääränä on, että palvelu kyetään tarjoamaan asiakkaille koulutettavien omassa työorganisaatiossa. Kertomusvuonna eronneille vanhemmille järjestettiin Eroneuvo-iltoja ja Vanhemman Neuvo -vertaistukiryhmiä pääkaupunkiseudulla. Koulutukset jatkuvat tammi-helmikuussa 2008.

Myös Turussa käynnistyi loppuvuodesta Vanhemman Neuvo -menetelmäkoulutus. Helsingin ja Turun koulutuksissa on mukana yhteensä 38 sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaista sekä kunta- että järjestösektorilta. Vuoden 2007 aikana järjestettiin kaksi vapaaehtoistyön peruskoulutusta. Peruskoulutuksen lisäksi Neuvo tarjosi vapaaehtoistyöntekijöille säännöllistä työnohjausta ja lisäkoulutusta. Vuoden aikana Neuvossa on toiminut 15

vapaaehtoistyöntekijää.

Kertomusvuoden lopussa toimintaan osallistui 12 vapaaehtoistyöntekijää. Vapaaehtoiset olivat erittäin sitoutuneita toimintaan. Projektin tavoitteena oli saada vapaaehtoistyöhön sekä miehiä että naisia. Tähän tavoitteeseen ei päästy, sillä miespuolisia vapaaehtoistyöntekijöitä on vain yksi.

Turussa koottiin kertomusvuonna kuntasektorin työntekijöistä työryhmä, jonka tavoitteena oli tuottaa lapsiperheen eroon liittyvää koulutusmateriaalia päiväkodin, neuvolan ja koulun henkilökunnalle. Työn tuloksena syntyi Ero lapsiperheessä – miten tukea lasta ja vanhempia -koulutus, jonka tavoitteena on antaa varhaisen tuen työntekijöille valmiuksia kohdata eroperheitä. Koulutusta järjestettiin loppuvuodesta viidessä Turun seudun kunnassa. Osallistujilta kerättiin palautetta koulutuksen jatkotyöstämistä varten.

Kertomusvuonna Turussa jatkettiin Erovanhemmuus -teemailtojen järjestämistä yhteistyössä Turun ensi- ja turvakoti ry:n kanssa. Syksyllä teemailtojen vetämiseen osallistui lisäksi perheneuvolan psykologi.

Turussa Neuvo-projekti teki yhteistyötä myös Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry:n palveluohjaushankkeen kanssa sekä dokumentoi eroauttamiseen liittyviä palveluja.

Kertomusvuonna julkistettiin Eroetki.fi -nettipalvelu, jonka tavoitteena on tarjota tukea ja monipuolisia näkökulmia eron eri vaiheissa. Nettipalvelu suunniteltiin Neuvo-hankkeen ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyönä.

Projektin tutkimuksen ja arvioinnissa on edetty pääpiirteissään suunnitelman mukaisesti. Kertomusvuonna kerättiin tietoa vanhemmuudesta erossa ja eron jälkeen, vertaisuudesta sekä palvelujärjestelmästä. Keväällä 2007 tutkija osallistui projektissa kehitettyjen palveluiden mallinnukseen muun tiimin kanssa.

Palveluihin liittyvä tiedonkeruu purkukeskusteluihin päättyi. Tiedonkeruu palvelujen toteutuksista ja asiakaspalautteista jatkuu lomakekyselyin. Eronneiden vanhempien yksilöhaastatteluja kertyi 17 ja ne muodostavat tärkeän tutkimusaineiston vanhemmuudesta erossa ja eron jälkeen. Uutta aineistoa kerättiin ammattilaisille tehdyin ryhmähaastatteluihin pääkaupunkiseudulla ja Turussa.

Kertomusvuonna keskeinen haastattelu- ja keskusteluaineisto litteroitiin. Kaikkiaan nauhoitettua tutkimusaineistoa on litteroituna lähes 1000 sivua. Aineiston laajuus ja monipuolisuus hidastivat sen haltuunottoa, minkä vuoksi tutkimusjulkaisuja ei pystytty tuottamaan vuonna 2007. Kertomusvuonna laadittiin projektin arviointisuunnitelma, joka perustuu jatkuvaan itsearviointiin ja projektin kokonaisuuden sekä tuloksellisuuden ulkopuoliseen arviointiin.

Oikeustieteen tohtori Sami Mahkoselta tilattiin selvitys perheasioiden sovittelun toteutumisesta kunnissa. Selvitys valmistuu tammikuussa 2008.

Kertomusvuonna tavoitteena oli tehdä Helsingin kaupungin kanssa kumppanuussuunnitelma ja -sopimus, joilla varmistetaan Neuvo-hankkeen palveluiden juurruttaminen pääkaupunkiseudulle. Kumppanuussuunnitelmia tai -sopimuksia ei kuitenkaan laadittu ja niiden työstämistä jatketaan vuoden 2008 alussa. Kumppanuuspäivät järjestettiin sekä Helsingissä että Turussa.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.8.2 Lastensuojelun sijaishuollon arviointijärjestelmän kehittäminen (2007 – 2010)

Hankkeen tavoitteena oli sijaishuollon palveluntuottajien, hankkijoiden ja viranomaisten yhteinen laatukriteeristö ja sen arviointijärjestelmä. Keskusliiton Laituriprojekti (2000 – 2005) tuotti kriteerit sijaishuoltoprosessien arviointiin. RAY:lta anotun hankerahoituksen avulla tarkoitus oli kehittää muun muassa johtajuuden ja kumppanuuden arviointia. Hankkeen oli tarkoitus kytkeytyä Kuntaliiton "LapsiArvi – lapsipolitiikan ja lastensuojelupalveluiden arviointi" -projektiin.

Raha-automaattivastusta ei saatu, minkä vuoksi hanke ei käynnistynyt.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.8.3 Lapsitiedon keskus (2004 – 2008)

RAY-avusteisen hankkeen päämääränä on luoda kotimaisen ja kansainvälisen lapsitiedon keskus. Hankkeessa kehitetään ammattilaisille käyttäjäystävällinen väylä lasta, nuorta ja lapsiperhettä koskevaan tietoon ja palveluihin. Tavoitteena on parantaa valmiutta käsitellä yhä kasvavaa tiedon määrää ja turvata lapsitiedon löytyvyys tietomassasta.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuoden aikana jatkettiin RAY-avustuksen turvin pilottialueiden aktivointia PALVE -sovelluksen käyttäjiksi. Sijaishuollon palveluntuottajista 50 ilmoitti palveluistaan Lapsitiedon Keskuksessa (LTK). Varsinais-Suomessa yhteistyötä tehtiin Lasten, nuorten ja perheiden talo -verkoston sekä Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry:n Palveluohjausprojektin kanssa. Turun kaupungin kanssa kehitettiin viestinnällisiä valmiuksia kaupungin ja järjestöjen palvelujen yhteistyölle sekä alueellisten toimijoiden vuorovaikutukselle.

Turun kaupungin kanssa kehitettiin viestinnällisenä kokeiluna tekninen työkalu, joka siirtää kaupungin internetsivujen palvelukuvaukset

---

PALVE -tietokantaan. Vastaaviin tiedonsiirtoihin pyritään myös muiden kuntien kanssa.

Lastensuojelun Keskusliiton ja Varsinais-Suomen palveluohjaushankkeen yhteistyönä kehitettiin palvelujen luokitusta ja palvelukuvausten rakenteellisuutta. Luokituksen laatimisessa tehtiin yhteistyötä myös STM:n tietotekniikkahankkeen kanssa.

Kertomusvuonna sovittiin uudesta pilottialueesta Etelä-Pohjanmaan sijaishuollon kehittämishankkeen kanssa. Hankkeen aikana kerättiin alueellinen sijaishuollon rekisteri PALVE -tietokantaan.

PALVE PRO -sivueditorin ominaisuuksia kehitettiin hiomalla raporttigeneraattorin toimintoja. Generaattorin avulla on mahdollista tehdä tietokantahakuja editorilla tehdyille internetsivustoille.

Sosiaalipalvelujen hankintaa ja tuottamista tukevan sähköisen ympäristön kehittämistä käytiin neuvotteluja Kuntaliiton ja pääkaupunkiseudun kuntien Innovatiiviset Lastensuojeluohjelmat -hankkeen (ILO) kanssa. VTT:n tarvekartoituksen mukaan työkalulle on erittäin suuri tarve, eikä vastaavaa sovellusta ole käytettävissä. Rahoituksen järjestämiseksi tehtiin aloite KuntaIT -hankkeeksi.

www.lapsitieto.fi -sivustoa kehitettiin tiedontuottajan näkökulmasta. Jatkossa haasteena on kehittäminen semanttisen webin mahdollisuuksia hyödyntäen.

Lapsitiedon sivustoilla kävi päivittäin keskimäärin 90 uutta asiakasta. LTK:n kehittämistä suunniteltiin kertomusvuonna kahdessa työoverstaassa ja järjestettiin yksi koulutustilaisuus.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.8.4 Lähialueyhteistyö

Keskusliitto toimii lastensuojelualan asiantuntijana lähialueiden lastensuojelujärjestelmien uudistamiseksi.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna jatkettiin yhteistyötä Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian kanssa Venäjän lastensuojelun uudistuksen tukeminen -hankkeessa. Hankkeen päätuotos – julkaisu ”Lastensuojelu Euroopassa ja Venäjällä” julkistettiin seminaarissa Moskovassa, jossa keskusliiton projektipäällikölle luovutettiin Karjalan tasavallan kunniakirja. Kirjan työstämisen ohella keskeistä hankkeessa oli avainhenkilöiden koulutus. Keskusliitto vastasi alaikäisten asioiden komissioiden sihteerien koulutuksesta. Kertomusvuonna käynnistyi Lastensuojelun Keskusliiton uusi hanke

---

”Huolenpidon piiri – lastensuojelupalvelujen uusien muotojen kehittäminen Karjalan tasavallassa”. Hankkeen tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen sekä syrjäytymisen ehkäisy. Kertomusvuonna täsmennettiin hankesuunnitelmaa, arvioitiin lasten ja perheiden palvelujärjestelmää, kuvattiin palveluita sekä käynnistettiin laatutyö. Sekä asiantuntijoita että vanhempia konsultoitiin lapsi-vanhempi -suhteiden parantamiseksi.

Keskusliitto sai hankkeeseen ulkoasiainministeriön avusta ja yhteistyötä tehtiin Stakesin kanssa.

Kertomusvuonna järjestettiin Yhdessä enemmän ja parempaa – uusien lastensuojelupalvelujen kehittäminen Karjalan tasavallassa -hankkeen päätöstilaisuus Petroskoissa sekä Präsässä.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011

5.9 Varainhankinta

Keskusliiton varainhankinta perustuu Lasten Päivän Säätiön tuotto-osuuteen ja Raha-automaattiyhdistyksen avustuksiin. Tämän lisäksi Keskusliitto hakee tarpeen mukaan avustuksia ministeriöiltä ja/tai muilta hankkeille avustuksia myöntäviltä tahoilta kuten esimerkiksi EU:n hankeohjelmista.

VARAINHANKINTA VUONNA 2007

Keskusliiton toiminnan talous turvattiin Lasten Päivän Säätiön ja Raha-automaattiyhdistyksen tuotto-osuuksin. Sekä säätiön että RAY:n rahoitusosuudet ovat jatkuvasti uhanalaisia. RAY:n monopoliasemaa uhkaa EU:n kilpailulainsäädäntö, Lasten Päivän Säätiön toiminnan tuottoihin puolestaan kohdistui verotuksellisia paineita. Keskusliiton toiminnan turvaamiseksi on luotu puskurirahastoja.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

5.10 Hallinto

Liittokokous

Keskusliiton ylin päättävä elin, liittokokous, kutsutaan koolle sääntöjen edellyttämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Sääntömääräisten asioiden lisäksi liittokokouksissa käsitellään alan ajankohtaisia asioita.

Hallitus

Keskusliiton asioita hoitaa ja niistä vastaa hallitus. Hallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä valitaan liittokokouksessa kolmivuotiskaudeksi. Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan, keskimäärin kerran kuukaudessa.

Toimikunnat

Hallituksen apuna toimii työvaliokunta, joka valitaan kalenterivuositain. Samoin valitaan pysyvät toimikunnat, jotka ovat hallituksen asiantuntijaelimiä. Pysyvät toimikunnat ovat alansa valtakunnallisia yhteistyö- ja asiantuntijaelimiä. Ne luotaavat, suunnittelevat, kehittävät ja arvioivat osa-alueensa toimintaa ja kehitystä. Omalla sektorillaan ne toimivat myös yhteiskuntapoliittisina vaikuttajina. Pysyvillä toimikunnilla voi olla myös tilapäisiä alatyöryhmiä.

HALLINTO VUONNA 2007

Toimiston työn kehittämiseksi toiminnanjohtajan alaisuuteen perustettiin ohjelmapäällikön sekä talous- ja hallintopäällikön toimet. Toimet täytetään vuoden 2008 alussa.

Keskusliiton toimi- ja neuvottelukunnat päätettiin jatkossa asettaa kolmen vuoden määräajaksi ja jäsenyydet asetettiin jäsenyhteisöjen haettavaksi. Toimi- ja neuvottelukunnat vastaavat sisällöllisesti liiton toimintalinjasta.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6. Toiminta-alueittaiset tavoitteet vuoteen 2011 ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi.

6.1 Lapsen oikeudet

6.1.1 YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimus (LOS)

Tavoitteet

Toimintalinjauksen visio perustuu lapsen ihmisoikeuksiin, ennen kaikkea Lapsen oikeuksien yleissopimuksen neljälle periaatteelle:

- lapsen oikeus elämään
- lapsen oikeus kasvuun ja kehitykseen
- lapsen oikeus osallistumiseen
- lapsen oikeus syrjimättömyyteen

Keskusliitto edistää YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimuksen ns. kolmen P:n - lapsen suojelun (protection), lapsen osuuden yhteiskunnan voimavaroista (provision) ja lapsen osallistumisen (participation) – toteutumista yhteiskunnallisessa vaikuttamistoiminnassaan kansallisesti ja kansainvälisesti sekä muussa asiantuntijatoiminnassaan.

Toimenpiteet

- Lapsen oikeuksien komitean loppupäätelmät ja suositukset ovat tärkeä osa keskusliiton viestintää, kansainvälistä toimintaa ja vaikuttamistyötä. Suomen valtion neljännen määräaikaisraportin valmistelu käynnistyy vuonna 2006 – 2007.

Suosittelusten seurannassa ja neljännen määräaikaisraportoinnin valmistelussa keskusliitto tekee yhteistyötä mm. kansalaisjärjestöjen ja ulkoasiainministeriön kanssa. Keskeinen kumppani lapsen oikeuksien sopimuksen ja komitean suositusten toteutumisen seurannassa on Genevessä toimiva NGO Group on the Convention of the Rights of the Child.

- Keskusliitto on aktiivisesti mukana Lapsille sopiva maailma -kansallisen toimintasuunnitelman seurannassa ja osallistuu YK:n erityisistuntoon lapsen oikeuksista (Special Session +5) 2007.
- Lapsen oikeudet EU:ssa ovat osa keskusliiton kansallista ja kansainvälistä toimintaa. Vaikuttamistoiminnassa keskeistä on EU:n Lapsen oikeuksia ja niiden täytäntöönpanoa koskevan strategian tavoitteiden toteutuminen EU:ssa ja kansallisella tasolla. Lisäksi seurataan lapsiköyhyydestä käytävää keskustelua osana avoimen koordinaation menetelmään kuuluvaa kansallista valmistelutyötä sosiaalisen osallisuuden ja suojelun strategioiksi EU:n jäsenmaissa. Keskeiset eurooppalaiset yhteistyökumppanit ovat Eurochild ja Euronet.

TOIMINTA VUONNA 2007

Yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa kehitettiin raportointia YK:n Lapsen oikeuksien komitealle, komitean suositusten kansallista seurantaa sekä seurannan tuloksista raportointia. Keskusliiton toimikunnat vastasivat seurannasta ja palautteesta omilla sisältöalueillaan.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.1.2 Lapsen osallisuuden edistäminen

Tavoitteet

Lapsen osallisuus ja osallistumisen mahdollisuudet lisääntyvät sekä valtakunnallisesti että paikallisesti, lapsen arjen tasolla.

Toimenpiteet

- Järjestetään foorumi, jonka aiheena on lapsen osallisuus ja sen edistäminen yhteistyössä jäsenyhteisöjen ja muiden kiinnostuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Foorumissa esitellään mm. Eurochildin työtä lapsen osallisuuden edistämiseksi.
- Järjestetään koulutusta dialogimenetelmistä Valtakunnallisilla Lastensuojelupäivillä ja Valtakunnallisilla Sijaishuollon päivillä.
- Kehitetään Lasten kaupunki -internetsivustoa yhdessä varhaisnuorisjärjestöjen kanssa.
- Tehdään maanlaajuinen koulukysely lapsen oikeuksien, erityisesti osallistumisoikeuksien, tunnettuudesta ja toteutumisesta yhdessä Lapsen oikeuksien sopimuksen tiedottamista selvittäneen järjestöjen ryhmän kanssa.

TOIMINTA VUONNA 2007

Lastenkaupunki.net -internetsivustojen kehittämissuunnitelmaa ei laadittu, koska yhteistä mielenkiintoa sen ylläpitämiseksi ja rahoittamiseksi ei näytä löytyvän.

Eurochild ei toimintavuonna järjestänyt lasten osallisuutta edistävää tilaisuutta, vaan lapset ja nuoret olivat mukana Eurochildin vuosiseminaarissa Maltalla, jossa osallisuus oli yksi seminaarin kolmesta pääteemasta. Suomalaisia nuoria ei ollut mukana Maltan tapahtumassa. Keskusliitto on kommentoinut Euroopan komission suunnitelmaa siitä, miten se aikoo organisoida lasten ja nuorten osallistumisen eurooppalaisiin Lapsen oikeuksien foorumeihin jatkossa.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.1.3 Lapsen ruumiillinen koskemattomuus

Tavoitteet

Kansalaiset hyväksyvät kattavasti väkivallattoman lasten kasvatuksen periaatteet ja toteuttavat niitä käytännössä, lapsia ei nöyrytetä, kohdella alistavasti tai kuriteta ruumiillisesti, vaan ohjataan neuvonnalla oikeaan toimintaan.

Lasten vanhemmat käsittävät rajojen asettamisen ja väkivallan käytön välisen eron. Vanhemmat ottavat huomioon lapsen iän ja kehitystason ja asettavat hänelle niiden mukaisia vaatimuksia.

Kasvatuksen ammattilaiset tukevat vanhempia laissa asetettujen hyvän kasvatuksen kriteereiden omaksumisessa.

Lapsen ruumiillisen koskemattomuuden ymmärretään koskevan lapsen oikeutta ruumiilliseen koskemattomuuteen kasvatusmenetelmiä laajemminkin.

Toimenpiteet

- Käynnistetään laajat tiedostuskampanjat asenteiden muuttamiseksi ohjaavaa kasvatusta kannattaviksi. Tiedotuskampanjat koostuvat aikakauslehti-ilmoituksista, TV-tietoiskuista, väkivallattomaan kasvatukseen ohjaavista esitteistä sekä internet-sivustosta, jossa kävijät voivat osallistua keskusteluun hyvistä kasvatuskäytännöistä. Lisäksi asennekampanjoinnin vaikuttavuutta arvioidaan ulkopuolisella tutkimuksella.
- RAY-rahoitteinen kampanja (2005-2007) toteutetaan osin yhteistyössä niiden jäsenyhteisöjen ja tahojen kanssa, jotka tarjoavat palveluja tai neuvontaa väkivaltaa kohtaaville lapsille tai perheille.
- EU-rahoitteinen kampanja toteutetaan (2007-2009) yhdessä Viron Lastekaitse Liitin kanssa edellyttäen, että kampanjalle myönnetään rahoitus.
- Tutkimusyhteistyötä tehdään Rikoksentorjuntaneuvoston kanssa.
- Yhteistyössä viranomaisten kanssa pyritään kehittämään lapsiin kohdistuvan väkivallan ennaltaehkäisyn ja hoidon menetelmiä.

TOIMINTA VUONNA 2007

RAY-rahoitteinen viestintäkampanja käynnistyi vuonna 2006. Kampanjaa ja siihen liittyvän www-sivuston - johon rahoitus on saatu Päivikki ja Sakari Sohlbergin säätiöltä - ylläpitoa jatkettiin.

Kampanjan arviointitutkimukset (kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus) valmistuivat kertomusvuonna oikeusministeriön rahoituksella. Tutkimukset tekivät keskusliiton ulkopuoliset tutkijat.

Keskusliitto ei hakenut EU:n komission Daphne II -ohjelmasta avustusta lasten ruumiillisen kurituksen vastaiseen kampanjaan, koska hakukriteerit eivät täyttyneet.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.2 Lapsen suojelu arjessa

6.2.1 Kuntien lapsipolitiikka ja lastensuojelu

Tavoitteet

Lapsipoliittiset ohjelmat toimivat kunnissa tai seutukunnissa lasten hyvinvoinnin suunnittelun ja edistämisen välineinä. Ohjelmatyö tuottaa kuntien ja valtakunnan päätöksentekijöille tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja kehittämisen tarpeista. Lapsipoliittinen ohjelma parantaa kunnan lastensuojelun toimintaedellytyksiä, mutta se ei kuitenkaan ole riittävä keino suunnitelmallisen lastensuojelutyön toteuttamiselle. Ohjelmien toteutumista tulee seurata ja arvioida säännöllisesti, mutta toistaiseksi työltä puuttuu valtakunnallinen ohjaus. Lisäksi lastensuojelun kannalta keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet tulee liittää nykyistä paremmin ohjelmatyöhön.

Toimenpiteet

Keskusliitto osallistuu Suomen Kuntaliiton vuosina 2006 - 2008 koordinoimaan LapsiArvi – Lapsipolitiikan ja lastensuojelupalvelujen arviointi - hankkeeseen, joka usean toimijan yhteistyönä laatii valtakunnalliset kriteerit lapsipoliittisen ohjelman sisällölle ja seurannalle sekä lastensuojelun suunnitelmalle. Hanke liittyy lastensuojelun kehittämisohjelman toteuttamiseen.

TOIMINTA VUONNA 2007

LapsiArvi – Lapsipolitiikan ja lastensuojelupalvelujen arviointi 2006 – 2008

Lapsipoliittiset ohjelmat toimivat kunnissa tai seutukunnissa lasten hyvinvoinnin suunnittelun ja edistämisen välineinä. Ohjelmatyö tuottaa kuntien ja valtakunnan päätöksentekijöille tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja kehittämisen tarpeista. Ohjelmien toimeenpanon ja

lasten hyvinvoinnin seuraamiseksi on tarpeen kehittää valtakunnallisia seurantamittareita ja ohjausta. Uuden lastensuojelulain asettamat velvoitteet kuntien lastensuojelusuunnitelmien laatimiseksi tarvitsee myös tukea.

Keskusliitto osallistui Suomen Kuntaliiton koordinoimaan LapsiArvi -hankkeeseen. Kertomusvuonna koottiin ehdotus lasten hyvinvoinnin seurantamittareiksi. Mittariston soveltavuuden testaus on muutamassa kunnassa aloitettu ja vuoden 2008 aikana laaditaan opas kuntien käyttöön.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.2.2 Lapsiperheiden palvelut

Tavoitteet

Lapsiperheiden peruspalveluissa kiinnitetään huomiota parisuhteen toimivuuteen ja luodaan edellytyksiä vastuullisen vanhemmuuden kehittymiselle. Perheiden saatavilla on äitiys- ja lastenneuvoloiden sekä varhaiskasvatuksen ja koulun tarjoama verkosto sekä tuetut mahdollisuudet vanhempien vertaisryhmien toimintaan. Vertaisryhmissä vanhemmat ovat avuksi toisilleen lapsen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä sekä arkisissa pulmatilanteissa. Tällainen järjestelmä ehkäisee parisuhdeongelmia ja lastensuojelun tarvetta. Se on myös hyvä mahdollisuus auttaa lapsiperheitä mahdollisimman varhain. Myös vähävaraiset perheet, eri kulttuuritaustaiset perheet ja vammaisten lasten perheet saavat tarvitsemaansa tukea moniammatillisen verkoston ja vertaisryhmätoiminnan avulla. Näin lapsiin kohdistuvat mahdolliset riskitekijät kyetään tunnistamaan ja auttamaan lapsia aiempaa paremmin.

Toimenpiteet

- Keskusliitto osallistuu valtakunnalliseen PERHE -hankkeeseen vuosina 2005 – 2007. Hanke on perhepalvelujen kumppanuusohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa vanhemmuutta ja lisätä perheiden hyvinvointia. Hanke pyrkii parantamaan perhepalvelujen rakenteita ja toimintamuotoja valtakunnallisessa, seudullisessa ja paikallisessa yhteistyössä julkisen sektorin eri hallinnonalojen ja muiden toimijoiden kanssa. Valtakunnallisesti pitkän aikavälin tavoitteena on saada perhekeskuksen ajatus- ja toimintamalli kaikkiin kuntiin. Hankkeeseen osallistuu toimintavuonna 63 kuntaa.
- Keskusliitto aktivoi järjestöjen keskinäistä sekä järjestöjen ja kuntien välistä yhteistyötä perheiden palvelujen kehittämiseksi. Keskusliitto tarjoaa hankkeessa toimiville järjestöille yhteisiä vaikutusmahdollisuuksia sekä kokoaa palautetta yhteistyökokemuksista.
- Keskusliitto hyödyntää liiton aiempien hankkeiden työmenetelmiä ja toimintamalleja kehittämistyössä. Harava-, ARJA- ja Varpu -hankkeiden kokemukset ovat useiden uusien kuntahankkeiden taustalla.

TOIMINTA VUONNA 2007

Keskusliitto osallistui valtakunnalliseen PERHE -hankkeeseen, joka on osa sosiaali- ja terveysministeriön perhepalvelujen kumppanuusohjelmaa. Perhekeskusten toimintaa kehitettiin 30 kuntahankkeessa, johon on kuulunut

lähes sata kuntaa. Perhekeskustyö on luonut kuntiin sosiaalisen hyvinvoinnin ja varhaisen tuen perusrakenteita ja malleja. Vahvimmin hankkeen aikana ovat kehittyneet neuvolan laajennettu perhevalmennus ja hyvinvointineuvolan toimintatavat. Parisuhdetyö ja isätoiminta ovat saaneet uusia muotoja. Järjestöt ovat erityisesti kehittäneet avoimia, alueellisia perheiden kohtaamispaikkoja, mikä on mahdollistanut erilaisten vertaisryhmien toiminnan lisääntymisen kunnissa.

Vuoden vaihteessa 2006 – 2007 toteutetuista hankekuntien johtoryhmien tapaamisista laadittiin raportti (Perhekeskustyön kuntakooste; Riitta Viitala ja Auli Paavola) kuntien perhekeskustoiminnan arviointia ja kehittämistä varten. Syksyllä 2007 koottiin kuntien koordinaattoreiden arviot hankkeen etenemisestä. Valtakunnallinen hanke päättyi 31.12.2007 ja sen toiminnasta laadittiin raportti (Perhekeskustoiminnan kehittäminen; Riitta Viitala, Marjatta Kekkonen ja Auli Paavola. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/PERHE-hanke/Aineistot/>)

Perhekeskusten kehittäminen kirjattiin hallitusohjelmaan sekä Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmaan, joten perhepalvelujen kehittäminen perhepalveluja verkostoimalla tulee jatkumaan.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.2.3 Varhaiskasvatus lapsen kasvun ja kehityksen sekä hyvinvoinnin tukijana

Tavoitteet

Varhaiskasvatuksella edistetään lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja yksilöllistä, tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteiskunnan järjestämä, valvoma ja tukema varhaiskasvatus mahdollistaa kaikkien lasten oikeuden kasvaa yksilöllisten mahdollisuuksiensa täyteen mittaan. Tämä edellyttää riittäviä resursseja ja riittävän pieniä ryhmäkokoja julkisen varhaiskasvatusjärjestelmän piirissä.

Varhaiskasvatuspalveluja on saatavissa yhdenvertaisesti koko maassa. Julkista varhaiskasvatusta toteuttavia yksiköitä kehitetään toimimaan entistä vahvemmin ja varhemmin lapsen erityisen tuen tarpeen tunnistajana ja tukijana eri tahojen, kuten neuvolan ja varhaiskasvatuksen toimijoiden yhteistyöllä. Varhaiskasvatus vahvistaa vanhemmuutta, sillä lapsen kasvatuksessa vanhempien rooli on keskeinen ja sitä tulee korostaa varhaiskasvatuksessakin. Julkisen varhaiskasvatuksen piirissä tuetaan vanhempien ja henkilöstön kasvatuskumppanuutta.

Toimenpiteet

- Lastensuojelun Keskusliitto osallistuu aktiivisesti varhaiskasvatuksesta syrjäytymisen ehkäisijänä käytävään julkiseen keskusteluun ja vaikuttamistoimintaan.
- Keskusliitto ajaa aktiivisesti sitä, että sosiaali- ja terveysministeriö käynnistää päivähoitolain kokonaisuudistuksen, joka tähtää uuden varhaiskasvatustieteen aikaansaamiseen.
- Suomen edustajana varhaiskasvatuksen maailmanjärjestössä (OMEP) keskusliitto välittää maahamme kansainvälistä varhaiskasvatustietoa ja vie suomalaista tietoutta maailmalle.

TOIMINTA VUONNA 2007

Varhaiskasvatuksen yhteistyötoimikunnassa käsiteltiin päivähoiton laatua, maksupolitiikkaa, lainsäädännön uudistusta sekä ajankohtaisia asioita Suomesta ja muualta maailmasta.

Erityisenä teemana oli varhaisen vuorovaikutuksen, varhaiskasvatuksen ja ehkäisevän työn vuorovaikutuksellisuus. Näillä toiminnoilla katsottiin olevan suuri merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä. Tämä toimikunnan ajattelumalli oli esillä myös Helsingin yliopiston Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tutkimuskeskuksen INCLU-ED –projektin seminaarissa syksyllä.

Toimikunta pohti päivähoitolain kokonaisuudistusta, jonka tarpeellisuudesta viestittiin STM:n asettamalle Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnalle. Kertomusvuonna keskusliitto yhdessä alan ammattijärjestöjen kanssa lähestyi opetusministeri Sari Sarkomaata ja peruspalveluministeri Paula Risikkoa kiirehtien päivähoitolain kokonaisuudistusta ja varhaiskasvatuslain aikaansaamista.

Toimikunta kokosi katsauksen toiminnastaan ja suomalaisen varhaiskasvatuksen kehitysnäkymistä varhaiskasvatuksen maailmanjärjestö OMEPille sen vuosikertomusta varten. Kertomuksen mukaan pohjoismaat panostavat varhaiskasvatuksen laatuun kun taas muualla maailmassa pohditaan määrällisiä tavoitteita ja varhaiskasvatuksen tarjoamista alle kolmivuotiaille lapsille.

Kertomusvuonna käynnistyi pysyvien ihmissuhteiden merkitystä varhaiskasvatuksessa käsittelevän teoksen suunnittelu. Päivähoitolaissa tämä on yksi toiminnan perusajatuksista, mitä patkätöyt eivät tällä hetkellä mahdollista. Kirja julkaistaan vuonna 2008.

Toimikunnan jäseniä oli edustettuna STM:n Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnassa, jossa keskusliiton yhteistyötoimikunnan sihteeri toimi jaosto-sihteerinä. Ministeriön neuvottelukunnan toimikausi päättyi kertomusvuonna ja neuvottelukunnan lapsen hyvinvointia sekä varhaiskasvatuksen laatua käsittelevä loppuraportti julkaistaan vuonna 2008.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.2.4 Lapset ja media

Tavoitteet

Raaistavan ja tunteettoman mediaviihteen sekä aggressiivisen mainonnan ja markkinoinnin määrä on vähentynyt ja lapsille sopimattomien ohjelmien esitysaikoja on entistä selkeämmin siirretty ajankohtiin, jolloin lapset eivät ole TV:n ääressä. Kaikki lapset saavat medialukutaidon ja turvallisen internetin käytön opetusta jo

---

peruskoulussa. Tämä edellyttää aiheen opettamista jo luokanopettajakoulutuksessa. Myös vanhemmille järjestetään mahdollisuuksia medialukutaidon oppimiseen ja sen opettamiseen lapsilleen. Aikuisuus ja lapsuus on erotettu toisistaan kulttuurisesti nykyistä selvemmin ja julkisessa tiedonvälityksessä on lapsille rauhoitettuja reviierejä.

Toimenpiteet

- Keskusliiton asettama Lapset ja media -työryhmä kokoaa alan toimijoita kartoittamaan tilannetta ja sopii yhteisesti edistettävistä päämääristä.
- Lapset ja media -työryhmä edistää eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja median sekä markkinoinnin vapaaehtoisen itsesääntelyn lisääntymistä niin ohjelmatuotannossa kuin mainonnassakin.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna Lapset ja media -työryhmä päätettiin lakkauttaa päällekkäisen toiminnan välttämiseksi. Keskusliiton jäsenyhteisöt ovat pitkään toimineet kyseisellä sektorilla.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.2.5 Lapsiperheen tukeminen erotilanteessa

Tavoitteet

Lapsiperheiden saatavilla on riittävästi lapsi- ja vanhemmuuskeskeisiä palveluja. Eroperheiden kanssa työskentelevät eri alojen ammattilaiset pyrkivät yhdessä kehittämään palveluja ja sosiaaliturvaa sekä edistämään alan koulutusta, tutkimustoimintaa ja tiedotusta.

Perhepoliittisissa tukimuodoissa ja palveluissa otetaan huomioon eroperheiden erilaiset tilanteet. Sosiaaliturvan ja palveluiden kehittämisessä korostetaan lapsen ja molempien vanhempien välistä vuorovaikutusta.

Kehitetään keinoja puuttua pitkittyviin huoltoriitoihin.

Toimenpiteet

- Hyödynnetään Erovanhemmuusvalmennus-hanke Neuvon kokemuksia eroperheille tarkoitettujen palveluiden kehittämisessä.
- Osallistutaan alan toimijoiden yhteistyöhön.

TOIMINTA VUONNA 2007

Avioerojen määrä on Suomessa vakiintunut 13 000 – 14 000 välille. Avoliitot ja uusperheiden liitot päätyvät eroon vieläkin useammin kuin avioliitot.

Ero koskettaa aina parisuhteen molempia osapuolia, mutta erityisellä tavalla perheen lapsia. Eron kohdanneissa perheissä oli vuonna 2005 arviolta 31 000 alle 18-vuotiasta lasta. Lapsiperheiden erot työllistävät sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöitä monella sektorilla. Kasvavia ilmiöitä ovat esimerkiksi monikulttuuristen perheiden hajoaminen, alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien erojen lisääntyminen ja samaa sukupuolta olevien pariin erot. Ne tuovat uusia haasteita eron jälkeisen vanhemmuuden parissa työskenteleville ammattilaisille. Ammattilaiset tarvitsevat koulutusta ja toimivia työskentelytapoja voidakseen auttaa asiakkaita eron jälkeisen vanhemmuuden rakentamisessa. Myös kokemuksellisen tiedon jakaminen vertaistukea hyödyntämällä, voi tarjota lisäresursseja ammatillisen työn tueksi. Varhaisen tuen työntekijät ovat merkittävässä asemassa vanhempien tukemisessa ja ohjaamisessa oikean avun piiriin.

Erojen yleistyminen ei kuitenkaan tarkoita, että ne olisivat yksilötasolla helpottuneet. Vaikka huoltoriitojen osuus on pieni (4-5 %) kaikista tuomioistuimen käsittelemistä lasten huolto- ja tapaamissopimuksista, elää moni lapsi hyvin vihamielisten ja yhteistyökyvyttömien vanhempien kanssa perheen hajottua.

Lapsen kehityksen kannalta on tärkeää, että vanhemmat kykenevät toimimaan yhteistyössä keskenään ja turvaamaan molempien vanhempien säilymisen lapsen elämässä. Vanhempien erottua lapselta usein katoavat arkiset, kolmenväliset suhteet isän, äidin ja lapsen välillä. Näillä suhteilla on merkitystä myös aikuisiän ihmissuhteissa. Parisuhteen päättyminen ei päättä vanhemmuussuhdetta.

Vanhemmat tarvitsevat helposti saatavaa tukea eron alkuvaiheessa, mielellään jo eron harkintavaiheessa, jotta he pystyvät toiminnallaan minimoimaan eron lapselle haitallisia vaikutuksia.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.3 Lastensuojelu – haavoittavissa olosuhteissa elävät lapset

6.3.1 Avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluketjun kehittäminen

Tavoitteet

Lapsikeskeisiin työmenetelmiin perustuvat palvelut ovat kaikkien niitä tarvitsevien ulottuvilla ja toimivat saumattomana palveluketjuna sektorirajat (mm. koulu-, sosiaali- ja nuorisotoimi sekä lapsi- ja nuorisopsykiatria) ylittäen. Lastensuojeluasiakkuuden eri vaiheet niveltävät saumattomaksi palveluketjuksi. Avohuollon palveluja vahvistetaan ja lisätään varhaisen tuen muotoja, minkä vuoksi sijaishuoltoa tarvitsevien lasten määrä vähenee.

Sijoitusten valmistelu sekä sijaishuollon ja avohuollon yhteistyö perustuvat yhteisesti määriteltyihin tavoitteisiin.

Huostaanottopäätökset tehdään lapsen edun mukaisesti ottaen huomioon lapsen kehitykselliset tarpeet ja kaikkien osapuolten oikeusturva. Hallintokuntien välinen yhteistyö kodin ulkopuolelle sijoitettavan/sijoitetun lapsen hoitamisessa toimii lapsen edun mukaisesti.

Erilaisten sijaishuoltomuotojen saatavuus perhehoidosta erikoistuneisiin lastensuojelulaitoksiin varmistetaan. Jälkihuoltoa annetaan kaikille sijaishuollosta lähteville lapsille ja nuorille, ei vain itsenäistyville nuorille tai vain huostaan otettuna sijoitetuille. Jälkihuollon järjestämismenettely ulotetaan 24:een ikävuoteen.

Läheisverkostoa tuetaan nykyistä järjestelmällisemmin toimimaan asiakkaana olevan lapsen tukena. Jokaisella lapsella on ainakin yksi pysyvä, turvallinen aikuissuhde. Koko palveluketjun yhtenäinen, korkea perustaso turvataan valtakunnallisten laatuksien ja niihin perustuvan laadun ulkoisen arvioinnin järjestelmän avulla. Valtakunnalliset laatuksien muodostavat pohjan myös yhtenäisille lupamenettelyille ja valvontakäytännöille koko maassa. Lastensuojelupalvelujen hankintaan on kehitetty yhteiset, lapsen edun etusijalle asettavat hankintatavat ja -kriteerit.

Toimenpiteet

Lastensuojelun Keskusliitto toimii

- avo-, sijais- ja jälkihuollon osaamisen jatkuvaksi kehittämiseksi järjestämällä koulutusta, tuottamalla julkaisuja sekä osallistamalla kansainvälisiin kehittämishankkeisiin (Quality for Children –projekti).
- Laadun ja toimintaedellytysten turvaamiseksi ja parantamiseksi osallistamalla lastensuojelun kehittämissuunnitelman laadintaan, vaikuttamalla lainsäädännön uudistamiseen sekä osallistamalla mahdollisen uuden lastensuojelulain periaatteiden käytäntöön viemiseen. Tämän lisäksi vaikutetaan alan muun lainsäädännön jatkokehittämiseen.
- Avo-, sijais- ja jälkihuollon palveluketjun yhteisten tavoitteiden ja sektorirajat ylittävien toimintamuotojen kehittämiseksi. Tavoitteena on vakinaisen keskustelu- ja kehittämissuunnitelman muodostaminen yhdessä jäsenyhteisöjen ja muiden alan toimijoiden kanssa.
- Valtakunnallisten laatuksien ulottamiseksi kattamaan koko palveluketju herättämällä keskustelua ja organisoimalla yhteistyötä jäsenyhteisöjen ja muiden alan toimijoiden kesken.
- Laatuksien käytön vakiinnuttamiseksi tiedottamalla kriteeristöä ja hyvistä käytännöistä sekä tarjoamalla asiasta konsultaatiota ja koulutusta.
- Lastensuojelupalvelujen ulkoisen arvioinnin järjestelmän luomiseksi sekä siihen liittyvien viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteisten tavoitteiden määrittelyksi mm. kutsumalla viranomaisia ja jäsenyhteisöjä keskustelutilaisuuksiin roolien selkeyttämiseksi ja työn käynnistämiseksi.
- Muiden maiden hyvien käytäntöjen tunnetuksi tekemiseksi sekä kokemusten vaihtamiseksi.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna eduskunta hyväksyi uuden lastensuojelulain, joka korvaa kokonaan entisen lain. Uusi lastensuojelulaki astui voimaan 1.1.2008.

Laki on aiempaa lakia paremmassa harmoniassa Lapsen oikeuksien sopimuksen ja muiden ihmisoikeussopimusten kanssa sekä kuvaa edellistä paremmin lastensuojelun prosesseja. Uusi laki korostaa ehkäisevää työtä, suunnitelmallisuutta, asioiden hoitamista sovituissa määräajoissa, lapsen ja nuoren kuulemista sekä mielipiteen selvittämistä kaikissa olosuhteissa. Merkittävä muutos on myös päätöksenteon siirtäminen hallinto-oikeuksiin tahdonvastaisissa huostaanotoissa. - Keskusliitto osallistui uuden lain valmisteluun lausunnoin ja asiantuntijatyöllä.

Oulussa 26. - 27.9.2007 järjestettyjen 12. valtakunnallisten sijaishuollon päivien valmistelutyö jatkui kertomusvuonna keskusliitossa sekä sijaishuollon neuvottelukunnassa. Sijaishuollon neuvottelukunta myös osallistui runsaslukuisena koulutuspäiville. Kaikkiaan päiville osallistui 670 alan ammattilaista.

Myös 11. - 13.6.2008 Helsingissä järjestettävän FICE:n maailmankongressin järjestelyt jatkuivat aktiivisesti toimintavuoden aikana.

RAY-rahoitusta lastensuojelun arviointijärjestelmän kehittämiseksi ei saatu, minkä vuoksi hanke ei käynnistynyt.

Keskusliitto koordinoi Stakesin sosiaaliportissa sijaishuollon konsulttiryhmää, joka vastasi ammattilaisten sijaishuoltoa koskeviin kysymyksiin. Loppuvuodesta koordinaatiovastuu siirtyi Pelastakaa Lapset ry:lle, mutta keskusliiton työntekijät jatkoivat ryhmän konsultteina.

Keskusliiton Lapsitiedon keskuksen koottiin lastensuojelun palveluntuottajien tietoja ja kehitettiin sähköisiä välineitä mm. hankintakilpailuun osallistumisen tueksi.

Puhelimitse ja sähköpostitse vastattiin päivittäin lastensuojelua koskeviin kysymyksiin. Yksittäisiin tapauksiin liitto ei periaatteidensa mukaisesti ota kantaa. Neuvonnalla pyrittiin sen sijaan jakamaan kysyjän huolta ja ohjaamaan häntä julkisten palvelujen piiriin.

Vuodelle 2007 suunniteltua PART -koulutusta ei voitu järjestää, koska sopimusneuvottelut koulutuksen järjestämiseen vaadittavasta lisenssistä olivat vielä kesken. Vuoden aikana kartoitettiin vuosina 2003 - 2005 PART -menetelmäkursseille osallistuneiden mielipiteitä PART -menetelmästä, sen toimivuudesta ja levinneisyydestä. Kartoituksen tulokset valmistuvat vuoden 2008 aikana. Lisenssineuvottelut jatkuvat vuonna 2008, ja kun lisenssisopimus saadaan, järjestetään koulutuksia kysynnän mukaan. Suomalaisten kouluttajien löytämiseksi kursseille käytiin alustavia keskusteluja aikaisempien kurssien osanottajien kanssa. FICE:n sijaishuollon ammattilaisten vaihto-ohjelmaan ei ollut halukkaita osallistujia Suomesta kertomusvuonna. Osana kahdenvälistä yhteistyötä järjestettiin FICE-Unkarin 16-henkisen delegaation opintomatka Suomeen. Isännyydestä ja vieraiden ohjelmasta vastasivat keskusliiton ohella Jyväskylän kaupunki, Kasvun Yhteisöt sekä Lausteen Perhekuntoutuskeskus.

TOIMINTALINJAUS 2007 – 2011:

6.3.2 Maahanmuuttajalapset

Tavoitteet

Suomi puolustaa Euroopan Unionin maahanmuuttopolitiikkaa tehtäessä kantoja, jotka tukevat lapsen oikeutta hakea ja saada kansainvälistä suojelua. Suomalainen maahanmuuttopolitiikka on sitoutunut suojelun takaamiseen sitä tarvitseville sekä tunnustaa lasten erityisaseman ja kotouttamisen merkityksen samoin kuin ihmiskaupan uhriksi joutuneiden lasten ja nuorten hoitotarpeen. Kaikki maahanmuuttajalapset ja -perheet eivät tarvitse lastensuojelun tukea tai palveluita. Apua ja tukea tarvittaessa palvelujärjestelmä kykenee tunnistamaan maahanmuuttajalasten sekä heidän perheidensä tarpeet ja reagoimaan niihin. Maahanmuuttajalasten palvelut perustuvat lapsen oikeuksiin, vaikka moniarvoisuus ja avoin keskustelu yksilökeskeisen ja kollektiivisen ajattelumallin suhteesta lisääntykin. Perheenjäsenten eritahtinen kotoutuminen hallitaan ja vanhemmat otetaan mukaan lasten kotouttamiseen ja heitä tuetaan vanhemmuudessa. Näin luottamus palveluihin – myös lastensuojeluun – kasvaa maahanmuuttajien keskuudessa.

Ilman huoltajaa tulleiden lasten vastaanottopalveluiden taso on sama kuin lastensuojelupalveluidenkin. Ilman huoltajaa tulleille lapsille taataan myös jälkihuollon palvelut. Lasten edustajajärjestelmä koordinoidaan ja luodaan edustajille tehtävään perehdyttävä koulutus.

Toimenpiteet

- * Keskusliitto puolustaa turvapaikanhakija- ja maahanmuuttajalasten sekä ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden lasten ja nuorten oikeuksia sekä heille tarjottavien palvelujen tasoa. Keskusliitto osallistuu maahanmuuttopolitiittiseen keskusteluun sekä antaa lausuntoja ja kannanottoja. Vaikuttajatoimintaa tehdään yhteistyössä lastensuojelu- ja pakolaisjärjestöjen kanssa.
- * Liitto vaikuttaa siihen, että sosiaalisektori on entistä selvemmin mukana maahanmuuttoasioiden hallinnossa lasten osalta.
- * Liitto vaikuttaa siihen, että ilman huoltajaa tulleille taataan lainsäädännöllä oikeus jälkihuoltoon, ja että lastensuojelulain uudistamisen yhteydessä tarkistetaan myös muut mahdolliset muutostarpeet. Esitetään ehdotus edustajajärjestelmän kehittämiseksi.
- * Keskusliitto kokoaa järjestö- ja viranomaistoimijoita kartoittamaan tilannetta lapsiperheiden palveluissa ja lastensuojelussa sekä kannustaa levittämään maahanmuuttajaperheille hyväksi todettuja palvelumalleja.
- * Keskusliitto tekee eurooppalaista yhteistyötä pakolaislasten asioissa SCEPT-hankkeen (Separated Children in Europe) kanssa. Liitto on hankkeen suomalainen kumppani.

TOIMINTA VUONNA 2007

Kertomusvuonna keskusliitto selvitti maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten peruspalveluiden ja lastensuojelun tarvetta, tarpeiden syitä, maahanmuuttajien riskiryhmiä sekä palveluiden kykyä vastata

maahanmuuttajataustaisten perheiden tarpeisiin. Keskusliiton oman selvityksen vuoksi toimintasuunnitelmaan kirjattua yhteistyöhön tutkimuslaitosten kanssa ei ryhdytty. Keskusliiton selvityksen tekemiseen palkattiin tutkija (3 kk), joka haastatteli viranomaisia ja järjestöjen edustajia. Selvityksen mukaan kotoutumisen merkitys nousi esille kaikissa palveluissa ja asiakassuhteissa. Onnistuminen tai epäonnistuminen kotouttamisessa ja kotoutumisessa heijastuvat kaikkiin myöhempisiin palvelusuhteisiin. Selvityksen mukaan kotoutumisen tukeminen voi ehkäistä perheensisäisiä konflikteja ja lastensuojelullisia ongelmia. Selvitys suositteli ns. kulttuuritulkkien, perhetyöntekijöiden ja vertaisryhmien käyttöä po. lasten ja perheiden tukemiseksi.

Kertomusvuonna valmistui keskusliiton laatima YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n tilaama selvitys turvapaikanhakija- ja pakolaislasten koulunkäynnistä ja opinnoista Suomessa. Raportin julkaiseminen YK:ssa viivästyi.

Keskusliitto ja Pakolaisneuvonta perustivat yhdessä muiden alalla toimivien järjestöjen kanssa Lapsen etu -verkoston ajamaan pakolais- ja maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten sekä monikulttuuristen lasten ja nuorten asioita. Verkostoon liittyi 30:sta järjestöstä yhteensä 40 jäsentä. Verkosto vaikutti yhteisin kannanotoin ja lausunnoin. Keskusliitto toimi kertomusvuonna verkoston puheenjohtajana.

Kertomusvuonna toteutui laajalti keskustelua herättänyt maahanmuuttoa koskeva hallinnonuudistus. Matti Vanhasen II:n hallituksen ohjelmaan on kirjattu seuraavasti: *”Selvitetään, miten lapsen etu toteutuu turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä ja arvioidaan erityisesti ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijalasten asema ja kohtelu”*. Keskusliitto osallistui hallinnonuudistusta käsitelleeseen kuulemistilaisuuteen ja esitti kantanaan, ettei lasten vastaanotto sovellu poliisiministeriön alaisuuteen.

Eduskuntavaalien yhteydessä järjestettiin vaalipaneeli, jonka kannanotossa vaadittiin tilapäisistä oleskeluluvista luopumista.

Maahanmuutto- ja Eurooppa -ministerin aloitettua uudessa virassaan oli havaittavissa muutoksia Suomen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa. Ns. väliaikaisia oleskelulupia ei vuonna 2007 juurikaan enää myönnetty. Suomeen saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä pysyi edelleen suhteellisen alhaisena. Ilman huoltajaa tulleita lapsia tilastoitiin noin 100. Ilman huoltajaa tulleiden lasten asema parani, kun väliaikaisten oleskelulupien myöntämisestä luovuttiin. Huolta aiheuttivat lasten säilöönnotot, jotka ovat joissain tapauksissa olleet pitkäkestoisia tai tapahtuneet poliisin pidätystiloissa eivätkä säilöönottoyksiköissä. Myös Dublin-sopimuksen kaavamainen noudattaminen huolestutti järjestöjä, koska lasten pelättiin joutuvan kohtuuttomaan asemaan joissakin EU-maissa.

Yksintulleiden lasten asioita käsiteltiin Separated Children in Europe Programme (SCEP) -verkostossa, jossa keskusliitto edusti Suomea.

Keskusliitto osallistui verkoston kokouksiin, konferenssiin sekä tuotti tietoa Suomesta verkoston uutiskirjeeseen.

Kertomusvuonna keskusliitto osallistui edelleen työministeriön asettamaan työryhmään, joka laati ehdotuksen ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman tarkastamiseksi. Työryhmän alaisuudessa toimi työryhmiä, joiden työhön liitto osallistui. Lasten ja nuorten osalta pohdittiin erityisesti majoitusvaihtoehtoja, jotka mahdollisimman hyvin turvaisit heidät uudelleen uhriutumislta ja katoamiselta.

Ihmiskaupan uhreja oli Suomessa niin vähän, että lain mahdollistamista toimista ei kertynyt kokemusta. Ihmiskauppanimikettä ei ole juurikaan käytetty rikostuomioissa.